

HET JAAR VAN DE KOGELVIS

**JOS
PIERREUX**
**HET JAAR
VAN DE
KOGELVIS**

P E L C K M A N S

Gebaseerd op ware en onware feiten.

Kogelvis:

De kogelvis kan zijn lichaam extreem snel opblazen wanneer hij in gevaar komt, gebruikmakend van lange giftige stekels.

De scherpe randen van deze spikes zijn zeer gevaarlijk voor zowel mens als dier.

*Opgedragen aan Ilse en Guido VBB,
die me af en toe de weg wijzen.
Letterlijk.*

Kom op, verlies de hoop niet,
we gaan vrolijk door.
— *The 8 show*

Je maakt me een beetje bang –
omdat je veel juiste dingen zegt
en dat maakt me bang, snap je?
— *Love Is Blind: UK*

I'm not here for your amusement.
You're here for mine.
— *Johnny Rotten*

Proloog

Het leek een geschenk, maar het bleek een list, een hinderlaag.

Waar begin december nog een opwindend gevoel zinderde, hing nu een vermoeide lethargie over de maatschappij. De periode van de jaarwisseling is intens. Mensen zijn afgeleid, hun aandacht verslapt. Ze krijgen cadeautjes of moeten er kopen, ze consumeren alcohol en eten te veel. Afgestompt door de massa prikkels zijn ze minder attent.

Ook hij.

Zelfs hij.

Hij zou zich pas later realiseren dat hij met opzet dán gebeld werd.

Pas later zou hij zich realiseren dat hij bespeeld werd als een piano door Jerry Lee 'The Killer' Lewis, dat hij het publiek was dat zijn tegenstander voor ogen had, de flik die met de voelsprietten kwispelde zodra er misdaad in de Knokse lucht hing: altijd bereid om de bruine streep in de onderbroek van zijn badstad te onderzoeken.

Pas later, als de omstandigheden begonnen te keren zoals het getij, en het noodlot onomkeerbaar toesloeg, zou hij zich afvragen waarom dat telefoontje toen binnenkwam, op dat moment en waarom een cold case zo dringend moest worden opgerakeld.

Pas later zou hij helder genoeg kunnen kijken om zijn kortzichtigheid in te zien.

Pas later, toen hij voorbij het punt was gekomen waar de rollen omkeerden, de prooi jager werd en de jager prooi.

Later, later, later.

Altijd is er een later, behalve als er geen later meer is.

JANUARI

Leesexemplaar

Hoofdstuk 1

Een minuut eerder was het telefoontje binnengekomen en uit de blik waarmee Rena mij aankeek, bleek heel duidelijk dat ze mijn beslissing om op het verzoek in te gaan niet fijn vond.

‘Wat is dit, Luk? Een zieke grap of zo?’ De sfeer, die eerder zinnelijk en *pico bello* was, leek volledig om te slaan en te verstarren. ‘Op nieuwjaarsdag, zeg je? Potver-nogwat.’

De blik van Rena was kil. Ze staaarde me met onverholen ongeloof aan, alsof ik een notoir schuinsmarcheerder was die met een goedkoop excuus kwam aandraven, een ballonnetje waar ze met een van haar lange, puntige kunstnagels zó doorheen prikte.

‘Wat kan zo belangrijk zijn dat je er de eerste dag van het nieuwe jaar je vrije tijd voor opgeeft?’ vroeg ze op zo’n toon dat ze op het punt leek te staan de discussie zo nodig verder te zetten met een forse knuppel.

‘Het leven bestaat uit keuzes, schat.’

‘Dat begrijp ik. Alsook dat ik niet op jouw eerste plaats kom. Opdraven is een reactie, bij mij blijven een keuze.’

We waren omringd met kerstdecoratie. In de lichter hingen slingers. Ledlampjes knipperden in rendieren en de slee die ze trokken. Het kindeke Jezus lag in het stalletje, schots en scheef, want de oorspronkelijke kribbe had ik het jaar eerder bij het opruimen aan diggelen laten vallen en het nieuwe exemplaar was iets te klein. In de kunstkerstboom hingen engelenhaar en glitterballen, en onder de laagste takken lagen cadeautjes. Pakjes, versierd met grote strikken en gevuld met geschenkjes waarvan de gever vaak meer genoot dan de ontvanger.

‘Kan ik het helpen dat De Kogelvis enkel met mij wil spreken?’

‘Wie?’

Ik staaarde naar mijn echtgenote, hoe ze op de bank zat met

haar armen om haar knieën geslagen, alsof ze haar gekwetste hart beschermde.

‘De Kogelvis, alias Peter Lacres. Een gehaaid sjacheraar.’

Terwijl ze die informatie probeerde te verwerken, bleef Rena mij een tijd aankijken.

‘Een crimineel die je naar de gevangenis ontbiedt?’ wierp ze vervolgens op, alsof ze van mening was dat ik het absurde van de situatie zou inzien en alsnog mijn beslissing wijzigen.

Maar op mijn gezicht kon ze het lezen: mijn aangeboren nieuwsgierigheid had de bovenhand gekregen, die hunkering naar informatie, de drang om te weten.

Rena beseftte dat niets tegen mijn stijgende opwinding bestand was. Niet de fles Bollinger in de wijnklimaatkast, niet de hapjes in het fornuis en niet de patisserie van Au Petit Pain d’Or. Zelfs niet haar lieslaarzen en erotische lingerie. Ik kon niet thuis blijven zitten als een gevangene van dat allooï iets met me wou delen.

‘De zoetste honing vind je in de bijenkorf,’ zei ik, Rena’s reactie nauwlettend in de gaten houdend. ‘Het kan belangrijk zijn, schat.’

‘Het kan? Als in: het is misschien mogelijk dat mijn bezoek ergens toe leidt, maar voor hetzelfde geld laat ik m’n opgedirkt vrouwtje stikken om naar crapuleus gezever te luisteren?’ Mijn partner grijnsde vreugdeloos eer ze in de boodschappentas keek waarin allerlei lekkers zat dat ze voor de feestelijkheid had gekocht. ‘Het kán, Luk?’ Woedend trok ze de koelkast open en dropte de spullen er met nijldige gebaren in. ‘Het kán?’

Het water liep me in de mond bij de aanblik van mijn *all time favorite*: puur geserveerde kreeft met sla en cocktailsaus. Een riesling uit de Elzas stond koel. De ijsemmer was niet nodig, zo’n flesje was in een oogwenk gekraakt. Gevolgd door een glas zoete sauternes bij het gebak. Weinig liefde is oprechter dan de liefde voor gealcoholiseerd druivensap.

‘Wat is het volgende?’ Met een knal sloeg Rena de deur van

het vriesgedeelte dicht. 'Op de koffie bij Steve Baekelmans? Dat je de weekends in de cel van Marc Dutroux doorbrengt? Het is een feestdag, verdorie!'

Ik wachtte tot de irritatie die de kop opstak, even wegebde.

'Ik weet niet hoe ik het moet uitleggen.'

'Probeer het toch maar!'

Ik kreeg de rillingen van haar merkbare teleurstelling en van de zure klank in haar timbre. Ook bezweek ik bijna onder haar bedenkelijke blik. Ik vertikte het echter om over me heen te laten lopen.

'Nieuwjaar of niet: het is m'n job, Rena!' zei een stem die uit mijn mond kwam, ook al schaamde ik me een beetje voor wat ze zei. 'Het is... gedrevenheid. Een speurder moet alles op alles zetten. Dat is mijn plicht.'

Rena bemerkte hoe verdedigend ik klonk.

Ik wist dat ze een verontschuldigende houding als een onmannelijk trekje zag en dat ze zo'n attitude weinig attractief vond. Net als andere begrippen was 'plicht' trouwens relatief. De rechterlijke macht eiste enige opoffering van het eigenbelang, maar dat was beperkt en in regels vastgelegd. Ik had eenvoudigweg het commissariaat kunnen bellen en een collega met wachtdienst met het gesprek belasten. Het volstond dat ik aangaf gedronken te hebben.

Maar ik wou dit zelf aanpakken.

Ik staarde door het venster.

In een appartement op de dijk lijkt je op het strand te wonen. De zee heeft iets eeuwigs, magisch en hypnotiserends.

Die dag rolden de golven krullerig en onvoorspelbaar, alsof voor mijn ogen een schilderij van Christian Dotremont tot leven kwam. Een zogenaamde *peinture-mots* dat woord en beeld combineerde. Visuele poëzie in zwierige, door de kunstenaar verzonden kalligrafie. De Noordzee gebruikte water om in het zand haar verhaal te schrijven, zoals de Cobra-schilder zwarte

inkt en papier. Beide even intrigerend en virtuoos, maar de toeschouwer moet er oog voor hebben.

Kan je zeezicht beu worden? Ik alvast niet.

Het stukje kust dat zich voor mijn ogen uitstreckte, was zo niet het mooiste, dan toch het meest rustgevendende plekje op dit deel van de aarde dat ik kende. De zee en de open ruimte maakten deel uit van mijn redding toen ik vanuit het binnenland naar Knokke afzakte.

Rena haalde me ruw uit mijn overpeinzingen.

‘Je houdt liever een conversatie met een gevangene dan met mij, hé?’ opperde ze.

Mijn echtgenote keek me verbolgen aan, wat ik best begreep. Ik reageerde echter niet. Het was onmogelijk om die vraag te beantwoorden zonder haar tot op het bot te kwetsen.

Je hebt gelijk: ik ben gewoon zo.

In een verstard moment van wederzijdse volharding leek onze duplex met open zeezicht gekrompen te zijn tot het formaat van een studio zonder venster. Rena keek me recht in de ogen en één seconde lang dacht ik dat mijn partner me zou aanvliegen. Ik zette me schrap, maar de aanvaring vond niet plaats.

Pas toen zij een poetsdoek nam en het glazen tafelblad begon te boenen alsof het van levensbelang was dat de laatste vingerafdruk verwijderd werd, ebde de ongemakkelijke gespannenheid een ietsepietsie weg.

M’n vrouwtje is poetsgek. Voor ik met haar samenwoonde, wist ik niet dat er een foute manier was om een deurkruk vast te nemen of om je voeten te vegen. Onze spullen slijten eerder door overdreven schoonmaak dan door gebruik, maar het is gemakkelijk om commentaar te geven als alles voor jou gedaan wordt. Toegegeven.

‘Luk?’ vroeg zij, en de scherpe toon in haar stem bracht me weer in de realiteit. ‘Wanneer ben je terug?’

Ik maakte een snelle berekening: naar het penitentiair complex in Brugge, het gesprek met de gedetineerde en terug naar de badstad. Het was een fikse verplaatsing, maar ik verwachtte weinig verkeer op deze vrije dag.

‘In de vooravond.’

Hoewel ze zich gedroeg als een bankier die een belegging aanprijst, was Rena vanbinnen onzeker. Terwijl ze steken van jaloezie voelde, bestudeerde ze mijn gezicht, zoekend naar een aanwijzing dat ik haar niet meer graag zag. Ik slaagde erin onder haar spiedende oogjes onaangedaan te blijven.

Ik besepte dat het Rena's verleden was dat haar hart had aangetast en haar in de luren legde, maar dat ze dat niet wilde inzien.

Mijn levensgezel had een opvliegend karakter.

Ooit zou haar laatste restje geduld knappen. Aan tweede kansen verspilde ze geen energie. Zou ik haar op een dag iets flikken dat ze mij niet kon vergeven? Viel vandaag mijn druppel die haar emmer deed overlopen? Zou Rena me in dat geval verlaten? Wat dan? Ik kon geen ei bakken of geen lamp in een lichter draaien. Als de linkerhand eindelijk het spijkertje correct vasthield, liet de rechterhand de hamer vallen.

Nu mompelde Rena iets, maar ik heb last van hardhorigheid en verstond haar niet. Mijn uitleg had haar humeur helaas niet opgekrikt. Ze keek me met een laatste zure blik aan voor ze aan de kant ging en ik kon passeren om mijn uniform aan te trekken. Ik droeg mijn dienstkledij zelden, maar het blauwe pak zou me veel sneller in en uit de gevangenis brengen.

Op nieuwjaarsdag telt elke minuut.

Op weg naar de buitendeur trok ik mijn overjas aan. Toen ik mijn geliefde een zoen wou geven, dook ze weg.

‘Ben zo terug,’ beloofde ik, naar buiten stuivend.

Hoofdstuk 2

Op de dijk leek ik aanvankelijk door zo'n uitgepuurde marine van Leon Spilliaert te bewegen. De Noordzee vertoonde de kleur van bedorven oester, de hemel erboven kleurde Yves Kleinblauw, de straat was koud en nat en ik leek helemaal alleen met de natuur. Een strakke wind sloeg mijn verkeerd geknoopte sjaal als een geselkat in mijn gezicht en de kap die mij droog moest houden, waaide van mijn hoofd.

Ter hoogte van het toerismekantoor sloeg ik rechtsaf, richting centrum. Met het toenemen van de drukte veranderde de sfeer. De wereld die de afgelopen minuten vertraagd leek te hebben gedraaid, jakkerde zich af om de verloren tijd in te halen.

De eindejaarsperiode was de tijd van het jaar dat ik Knokke het liefste zag, de tijd van haast en vertier, de lanen zinderend van hectiek en consumptiedrift, bliksemende lichtjes en muzak. De etalages glansden als opgepoetst zilver, flonkerend van promesses, sfeervol en lokkend. De hele maand liepen klantjes de winkels in en uit, almaar zwaarder beladen. Zelfs vandaag waren veel zaken open.

Je houdt ervan of je vindt het vreselijk, en ik hield ervan met hart en ziel. Het was alsof de stad speciaal voor mij versierd was. Al wekenlang zat het verkeer in alle richtingen vaster dan een gordiaanse knoop. Ecologen noemen uitlaatgassen de fosfor van Satan. Laat de lullers lullen, mij bevielen de benzinedampen die ik inademde.

Tienduizenden kooplustigen kwamen met een volle portemonnee en lege handen van het binnenland naar de Gouden Driehoek van winkelstraten afgezakt en keerden met pakjes beladen terug. In deze enclave van kinderen geboren met een gouden lepel en andere gefortuneerden (of alsof-doeners) was nochtans amper plaats voor essentiële winkels. Voedingszaken en supermarkten werden uit het centrum verdrongen. Ze ruim-

den plaats voor de Vuittons, Delvauxs, Rolexen en Lise Charmels van deze wereld. Ah, de zoete troost die het kapitalisme bood! Alles voor de schone schijn, geweldig!

Ik genoot. Met volle teugen.

Mode was het perpetuum mobile dat de badstad aandreef en het geloof waartoe fashionista's zich hadden bekeerd. Het ene jaar moesten ze kunnen zwemmen in hun kleren, het andere hadden ze hulp, talkpoeder en een schoenlepel nodig om zich in hun spullen te hijsen. In een stad als deze hoorde je je wat aan te passen.

Maar hoezeer de wereld overal verschilde, hij was ook overal hetzelfde: om hun spieren even rust te gunnen, nipten de shoppers tussendoor aan glaasjes champagne, het Knokse equivalent van een pint pakken.

Recht tegenover het station, ter hoogte van het ovaalste van de opeenvolgende ronde punten die de toegangsweg Natiënlaan met de winkelstraten verbond, zat uitbater Franssens van Tracks&Travellers op het verwarmde terras van zijn sfeervolle bruine kroeg chill een zelf gecomponeerd nummer te zingen, zichzelf begeleidend op akoestische gitaar. Ik zwaaide naar 'The Legend' en kreeg een gemeente glimlach retour.

Aan excentriekelingen geen gebrek in mijn badstad, dacht ik grinnikend. Terwijl ikzelf voorbij kwam gefietst, bij een temperatuur even boven het vriespunt, in politie-uniform, maar met mijn sokloze voeten in Prada-loafers met een strikje gestoken.

Er zat vast iets in het Knokse water.

Diep in gedachten verzonken, mijn ademhaling dampend als wolken stoom, fietste ik fluks door.

Tijdens ons telefonisch gesprek had Lacres beweerd belangrijke informatie te willen delen. Bij het horen van die mededeling was het onder mijn schedel beginnen te jeuken alsof daar een kolonie mieren was losgelaten.

Wat de gedetineerde zei was impliciet, maar het klonk als een belofte.

Verwaarloos geen los eindje.

Stel jezelf voortdurend de vraag: zit er iets voor de politie in?

Maar vooral: zit er iets voor mij in?

Nieuwsgierigheid was cruciaal. In het verleden liep communicatie met De Kogelvis echter stroef. De misdadiger stond er niet bepaald voor bekend interessante dingen met de arm der wet te bespreken. Integendeel!

Waarom zou het nu anders zijn?

Fantasten zijn een speurder van mijn leeftijd en allooi niet onbekend. Ik besepte heel goed dat de crimineel in die categorie kon vallen. Misschien legde hij me straks een kandidaat voor de Reus van de Bende van Nijvel voor. Of een lijst met deelnemers aan de Roze Balletten. Complottheorieën zijn hot. Dikwijls bevatten ze een kern van waarheid, waardoor ze moeilijk te weerleggen zijn.

Waarover wou Lacres het hebben? Waarover kón het gesprek in godsnaam gaan? Aan de telefoon weigerde de kerel elke hint of verduidelijking. Voelde de gedetineerde zich eenzaam? Hield hij me een wortel voor, in de hoop dat ik me als een ezel-tje naar de gevangenis zou reppen en hem een tijd gezelschap zou houden?

Dan was De Kogelvis in zijn opzet geslaagd: ik, Luk Borré, had de nieuwsgierigheid niet kunnen weerstaan. Of het verstandig was om de lokroep van een misdadige sirene te volgen, zou moeten blijken.

Precies een uur nadat ik de oproep had gekregen, arriveerde ik op m'n elektrische Zoute Cruiser aan de parking van de Brugse gevangenis.

Ik hield mijn pasje voor het apparaat en de slagboom week. Er was plek in overvloed. De tijd dat elke cipier een slee van een wagen had, was voorbij. Nu kwamen de meesten carpoo-

lend of met het openbaar vervoer. Ook hadden velen vandaag vrij.

Ik sprong van mijn fiets en legde hem in de fietsenstalling aan de ketting. Het was een lange rit geweest en omdat ik flink had bijgetrapt, hijgde ik een beetje. De conditie van een kustbewoner is altijd beter in de zomer dan in de winter.

Ook had ik op oudejaarsavond als een lemming tot na middernacht televisie zitten kijken, vretend en drinkend. Toen we naar bed gingen, vroeg Rena: 'Wat hebben we in feite gezien?' Ik antwoordde: 'Al sloeg je me dood...'

Terwijl ik me over het regenboogzebrapad naar de toegang repte, kwam ik een bekend gezicht tegen.

Lorenzo Esseldeurs.

Esseldeurs die atletisch groot was, liep, zijn handen diep in de zakken gestoken, met krachtige passen in mijn richting. Bij mij aangekomen, hield hij in, alsof hij een vriend ontmoette met wie hij wilde bijpraten.

Lorenzo was een prille veertiger die zijn woelige jeugd in pleeggezinnen en tehuizen had doorgebracht, vervolgens in een stadsbende verzeilde en vrij snel in aanraking kwam met het gerecht. Bij het onderzoek en de aanhouding van de toen net meerderjarige jongeman had ik een prominente rol gespeeld.

De veroordeelde was in de cel tot inzicht gekomen. Uiteindelijk volgde hij er met succes een opleiding tot psychotherapeut.

Met zijn kleurrijke cv was Esseldeurs een levend voorbeeld van een succesvol re-integratietraject. Zijn ervaringen deelde hij in een privépraktijk, aangevuld met sessies voor geïnteresseerde gedetineerden.

Door politici, media en sociologen werd de man op handen gedragen, maar ik mocht hem nog steeds niet. Ik voelde me stevast ongemakkelijk als ik met de therapeut werd geconfronteerd. Nee, Lorenzo Esseldeurs en Luk Borré, dat was nooit goed gekomen.

Mijn vertrouwen in rehabilitatie is niet veel groter dan mijn geloof in reïncarnatie, zie je. Volgens mij is de angst om achter de tralies te verdwijnen een van de tien redenen die een ex-gangster heeft om op het rechte pad te blijven. De overige negen zijn onbelangrijk.

Eens een boef, altijd een boef. Wil je in het casino van het leven een succesvol gokje wagen, dan kan je daar maar beter op inzetten.

‘Gelukkig nieuwjaar!’ zei Esseldeurs.

Mode volgt de kalender, stijl is tijdloos: zijn pantalon liet zeker tien centimeter blote, gebruinde enkels zien.

‘Ja, ja,’ zei ik, een voor-jou-hetzelfde-gebaar makend.

Lorenzo had een grillig litteken over de rechterkant van zijn gezicht. Volgens het ene verhaal viel hij als kleuter op de betonnen rand van een zandbak. Anderen beweerden dat hij de verminking aan een messengevecht had overgehouden. De waarheid is vaak zo saai, dat beide verhalen best gelogen kunnen zijn.

Lorenzo droeg een sweater die zijn armen bedekte. Ik wist dat onder de mouwen en de rolkraag van zijn trui tatoeages verborgen zaten. Vreemde tekeningen, kruisen en letters. Droeg dat enge uiterlijk bij aan zijn charme? Ik had vernomen dat Lorenzo Esseldeurs nimmer om vrouwelijk gezelschap verlegen zat. Jaagt een beschadigd mannenlijf de feminiene fascinatie aan?

‘Wat doe jij hier?’

‘Een verhoor afnemen.’

‘Op een dag als vandaag?’

Ik reageerde niet.

Esseldeurs nam me berekenend op, alsof hij in mij een potentiële patiënt zag. Omdat ik niet goed wist waar ik mijn handen moest laten, stak ik ze, net als hij, maar in mijn zak. Kopieergedrag, zag ik mijn opponent denken.

Een vogel krijste boven ons hoofd.

‘Het water stroomt niet achteruit in zee,’ zei ik ten slotte cryptisch. ‘Ik dien iemand een paar vragen te stellen, maar dat zijn jouw zaken niet.’

‘Nee,’ zei Esseldeurs en zijn schattende ogen lichtten op. ‘Heb je nooit gedacht aan een andere job? Eentje met regelmatige uren die beter zou betalen? Ik vraag het maar.’

Mijn opponent had wat minder tactloos kunnen wezen.

‘Insinueer je nu dat ik een mislukkeling ben?’ vroeg ik.

Hij haalde zijn schouders op.

‘Je werk oefent grote druk uit op je huwelijk, niet? Wat vindt mevrouw Borré ervan?’

‘Ze weet welk vlees ze in de kuip heeft.’

‘Dat zal wel. Maar is ze er ook gelukkig mee?’

‘Het gaat uitstekend tussen ons.’

Een *caractériel* als Esseldeurs viel moeilijk te peilen. Hij ging door tot ik zowaar zin kreeg om hem te slaan.

‘Je gelaatsuitdrukking spreekt boekdelen. Het gaat helemaal niet goed. Renaatje-’

Ik ben gemakkelijk op de kast te jagen. Ze hoeven de naam van mijn partner maar uit te spreken. ‘Ze heet Renal!’

‘Pardon?’

Esseldeurs deed een stap achteruit toen ik plotseling een halve stap naar voren zette.

‘Haar voornaam. Re-na.’ De woede spatte van elke lettergreep af. ‘Daar hang je geen “-tje” aan. Niet voor jou. Onthoud dat!’

In de stilte die viel, voelde Lorenzo Esseldeurs zijn iPhone trillen, viste het apparaat uit zijn jas, liet zijn ogen over het schermpje glijden, grinnikte naar mij en borg het ding weer in dezelfde zak op.

‘Leuk je gesproken te hebben, Luk Borré.’

Na een paar tellen liep ik zonder nog iets te zeggen weg.

Hoofdstuk 3

De gevel van het penitentiair centrum was opgetrokken uit industrieel beton en het gebouw strekte zich uit over verschillende verdiepingen. Bewakingscamera's hingen boven elke deur en besloegen iedere centimeter van het terrein. Burgers die dit gebouw een vijfsterrencomplex noemden, zagen het nog nooit van dichtbij en hadden er zeker nog niet gelogeerd.

Terwijl ik de onaangename babbel met Lorenzo Esseldeurs van me probeerde af te schudden, repte ik mij naar de inkomhal.

De infrastructuur werd slecht onderhouden. Ook was er te weinig personeel voor een teveel aan gedetineerden. Of die verhouding ooit zou omkeren, was twijfelachtig. Het gat in de schatkist was inmiddels immers dieper dan de Noorse Geul in de Noordzee – en de beleidsmensen groeven gestaag verder.

In de gangen van het centrale gedeelte hingen guirlandes en papieren slingers die de gezelligheid en huiselijkheid van de eindejaarsperiode dienden te suggereren. Het resultaat was het tegenovergestelde. Half leeggelopen ballonnen klampten zich met de moed der wanhoop aan het plafond vast. Terwijl het hier op andere dagen een drukte van jewelste kon zijn, voelde het er met deze jaarwisseling hol en kil. Mariah Careys 'All I Want for Christmas' beukte door de speakers, maar het geluid was zo vervormd dat alles wat je voor Kerstmis wou, een nieuwe muziekinstallatie was. De witgelakte radiatoren, die geen thermostaatknop hadden, waren loeiend heet. Omdat er niet genoeg natuurlijke lichtinval was, vulden kille lampen het vertrek. Het effect was vergelijkbaar met dat van een ijsblokje in de hel.

Onverwijld trok ik naar de wachttruimte voor bezoekers. Hier zaten gewoonlijk wachtenden. Jonge vrouwen in strakke jeans en nog strakkere truitjes, en met een keer te vaak geblon-

deerde haren waardoor ze eruitzagen als barbiepoppen van de Aldi, waarmee overdreven ruw gespeeld was. Op hun getatoeëerde armen droegen ze peuters die ofwel apathisch keken, ofwel onbedaarlijk brulden. Als ik hier kwam, zat ik dikwijls na te denken over de reden waarom zulke kinderen werden verwekt. Het had ongetwijfeld met liefde te maken, maar net als de Romeinse god Janus vertoonde die twee gezichten. Strategie speelde zeker ook een rol: prille ouders die het gemoed van de rechter dusdanig hoopten te beroeren dat die met vroegde vrijlating instemde. Baby's als pasmunt: het was een soort van gijzeling die volgens weldenkenden niet benoemd mocht worden.

Blind zijn helpt, als je aan de juiste morele kant wil staan.

Van enige drukte was vandaag geen sprake, ik zag enkel een zwangere vrouw staan. Ter camouflage van een blauw oog droeg ze een zonnebril. Ze had rozen meegebracht en stond te wachten tot haar favoriete gedetineerde de goedheid betoonde om het nieuwjaarsdiner te skippen en die in ontvangst te nemen.

Iedere bezoeker diende ingeschreven te worden, politielui vormden op die regel geen uitzondering.

De enige aanwezige ambtenaar was een vijftiger die aan de balie zat te koekeloeren. Hoe heette hij ook alweer?

Kasper of Jasper. Zoiets.

Onder de oksels vertoonde zijn overhemd zweetplekken. Het was een slecht bewaard geheim dat de veertiger stevig aan de drank zat. Je hoefde hem niet op de mond te zoenen om het aan hem te ruiken.

'Gelukkig nieuwjaar,' zei ik.

Met een toegeeflijk glimlachje bromde Kasper of Jasper iets. Vervolgens kraakte hij zijn nekwervels, trok een bruine kartonnen map van de plank achter zijn bureau, sloeg die open en nam er een vel papier uit. Dat ging moeizaam. Zijn vingers waren dusdanig opgezwollen dat zijn trouwring te strak leek te zitten.

Het was een formulier waarin ondergetekende aangaf op welke dag en tijdstip hij welke gedetineerde kwam spreken.

Ik zette mijn handtekening en de datum en gaf het document terug, zodat de ambtenaar straks een stempel kon slaan en de rest invullen. Als Kasper of Jasper daar op een dag als vandaag de moed toe vond!

‘Lacres?’ zei de ambtenaar, ietwat ontdaan de naam van de gedetineerde bestuderend. ‘Peter Lacres? Aka De Kogelvis?’

‘Krijgt hij niet vaak bezoek, misschien?’

‘Nooit, bij mijn weten.’

‘Nochtans zit hij hier intussen bijna twaalf maanden!’

‘Nog dik vijf jaar te gaan,’ knikte Kasper of Jasper. ‘Was de Knokse brigade betrokken bij het onderzoek naar zijn activiteiten?’

‘Welke West-Vlaamse flik niet?’

‘En bij zijn aanhouding?’

‘Van bijzonder dichtbij.’

‘Waarom toont zo iemand zich gretig om je te spreken?’

‘Zullen we meteen weten.’

‘Vandaag? Vind je dat een goed idee?’

‘Het is gewoon Nieuwjaar,’ zei ik, een wegwerpgebaar makend. Straks begon ie ook nog over zijn overuren te zagen. ‘Niet de Dag des Oordeels of zo.’

‘Even geduld,’ zei de ambtenaar, vermoeid naar de hoorn van de intercom grijpend.

Langs die weg communiceerde Kasper of Jasper met een cipier die de gevangene van de aankomst van een gast op de hoogte zou brengen en hem naar de bezoekersruimte vergezellen.

In afwachting nam ik op een van de ongemakkelijke plastic stoeltjes plaats. De tijdschriften in het schap waren oud. De gezichten op de covers deden een belletje rinkelen, maar waren niet meer significant. Verveeld door mijn telefoon scrollend, drong een geur zich aan mij op: de mix van belegen kaas en

spruitjes die in elke gevangenis hangt, maar vandaag nog sterker binnenkwam. Waarschijnlijk omdat het een feestdag was.

Amper had ik mijn berichten opgeschoond, of een bewakingsassistent kwam meedelen dat meneer Lacres zijn visite vroeg om een paar minuten geduld uit te oefenen.

‘Verdomme,’ vloekte ik, de kerel aanstarend. Boven mijn oog voelde ik een adertje dat van ongenoegen begon te trillen. Ik zei: ‘Vijf minuten. Geen seconde langer of ik hou het voor bekeken.’

‘Ik zal het meneer Lacres meedelen,’ zei de assistent.

Hij boog en verdween weer.

Hoofdstuk 4

Dik vier minuten nadien werd ik naar de voorbehouden bezoekersruimte geloodst. Om niet ziedend te worden, had ik van nul naar honderd geteld en weer terug. Wiskunde is de sleutel van de deur die het verstand van het gevoel scheidt.

Dertig seconden later en vergezeld van een cipier die ik nooit eerder had gezien, kwam Peter Lacres eindelijk ook opdagen.

Als er iemand zich op het eerste gezicht niet als een crimineel manifesteerde – zelfs met handijzers om en in deze setting – was dat wel Lacres. De vijftiger was goed gebouwd en zag er in alle omstandigheden verzorgd uit. Hij had een stel ogen die kil en grijs waren als een krijtots, maar waarmee hem weinig ontging. De gevangeniskledij droeg hij met de flair waarmee hij eerder in dure pakken rondliep. Met zijn nette voorkomen en zelfverzekerde loopje straalde hij de betrouwbaarheid uit van een geslaagde zelfstandige of een zakenman. Ik wist echter dat achter dat goedverzorgde uiterlijk een gevaarlijk individu schuilde.

Lacres glimlachte naar mij, alsof ik niet enkel een oude bekende van hem was, maar ook een verre vriend. Hoewel ik gemengde gevoelens voor De Kogelvis koesterde, glimlachte ik tot mijn verbazing terug.

Ook gaf ik de bewaker opdracht om de boeien van mijn gespreksgenoot los te maken. Fysiek geuite woede is een bewijs van intellectuele zwakte en Lacres' IQ was indrukwekkend.

'Bedankt dat je tijd voor mij hebt willen maken,' grijsde de gevangene terwijl hij met zijn handen wapperde om de bloedsomloop in zijn polsen weer op gang te brengen. Eer hij ging zitten, richtte hij zich nog tot de cipier en zei: 'Koffie, graag,' alsof het de voornaamste taak van een gevangenisbewaker was om het de gedetineerde en diens eventuele bezoekers naar de zin te maken.

De man knikte en keek vragend naar mij. Ik drink graag koffie, maar in deze omstandigheden zou het zwarte goedje mij niet smaken. Ik schudde dan ook het hoofd en probeerde mijn ergernis te verbergen tot de cipier verdwenen was.

‘Ben je in deze setting niet bang, meneer Borré?’ vroeg Lacres toen de deur was dichtgevalen en we met ons tweetjes achterbleven.

Hij schoof wat in mijn richting op, ik gaf geen krimp. De gevangene was niet het type dat tijdens een discussie opsprong en zijn opponent met blote handen wurgde. Hoopte ik.

‘Nee, meneer Lacres. Jij?’

Even duelleerden we met onze ogen. De Kogelvis knipperde het eerst, al het leek wel alsof hij het expres opgaf.

‘Ik hoop dat je me niet teleurstelt,’ zei ik. ‘Gelukkig nieuwjaar, trouwens.’

‘Juist, ja. Van ’s gelijken.’

De eerste keer dat ik Lacres ontmoette, zat die champagne te heffen in La Terrasse du Zoute, nog steeds de duurste horecagelegenheid van Knokke – al was de concurrentie hevig en was er met chef-‘drie sterren’-kok Goossens’ La Rigue een serieuze kaper op de kust verschenen.

Ik had mij licht geërgerd aan de arrogantie die de toen als succesvolle zakenman bekendstaande kerel tentoonspreidde, maar de flûte die Rena en ik aangeboden kregen, sloegen we niet af. Probeerde Lacres te imponeren met zijn rondje ‘Bubbels voor de hele zaak!’? Wist Peter dat ik bij de politie was en hoopte hij dat zijn traktatie hem geen windeieren zou leggen? Keek hij die dag in de toekomst, en was vandaag paybacktime? Dacht hij dat Luk Borré zo iemand was die voor een glas Moët & Chandon zijn ziel aan de duivel verkocht?

Twaalf maanden isolement was lang en rond kerst werd de hardste bolster week. Bij anderen volk zien aanschuiven en zelf niet één bezoekje krijgen, wekt op den duur meer spraakzaam-

heid op dan babbelwater drinken. Ik begon te vermoeden dat de gedetineerde op strafvermindering aasde en in ruil daarvoor bereid zou worden gevonden wat criminele collega's aan de galg te praten.

Of was ik dom geweest, en had ik me door het telefoontje van De Kogelvis laten betoveren? Leidde mijn bezoek nergens toe?

'Ik heb nieuws voor je dat je carrière een boost zal geven,' zei Lacres vertrouwelijk vooroverbuigend, alsof het feit dat een gedetineerde en een politieman samen aan een tafel zaten, hen tot gelijken maakte. 'Ik weet iets, ik wil het iemand vertellen en ik wil dat het niet de eerste de beste is die het hoort,' begon hij zijn relaas, op zo'n toon dat ik kon horen dat hij erop had geëfend.

'Ik ben benieuwd,' zei ik en rechte mijn rug.

Witteboordencriminelen werpen een gouden val uit en voor je het weet lig je erin te spartelen. Ik weet hoe een en ander gaat en op welke manier politielui in de fuik gelokt worden. Wie zich voor een misdadige kar laat spannen, wordt in het moeras van illegaliteit getrokken en verzeilt in de onderwereld. Dan is het zoals die goeie ouwe Eagles over Hotel California zingen: je kan uitchecken wanneer je wil, maar je komt er nooit meer weg.

'Mijn gloriетijd is achter de rug,' zei Lacres grijnzend. 'Dat weet je. Ik ben al mijn geld kwijt en al mijn relaties verloren. Een cel is net een goedkoop hotel, waar de klok langzamer lijkt te tikken dan buiten, waar de wereld gewoon zonder jou verder gaat. Naar het schijnt heeft een nieuwkomer mijn zaken overgenomen, een Eskimo.'

'Inuit,' verbeterde ik.

'*Huh?*'

'Zo worden ze liever aangesproken.'

'Inuit?'

'Het betekent "Mens".'

‘Oh ja? Dan zijn we allemaal Inuit. Toch? Hoe gaan we ze dan herkennen, die Eskimo’s?’

De deur ging open.

De cipier van eerder kwam binnen, zette zonder iets te zeggen een dampend kopje koffie voor Lacres’ neus en vertrok weer.

‘Veel geld verloren?’ vroeg ik langs de neus weg.

‘Belachelijk veel. Ik bewaarde alles cash.’

‘Alsof iemand zo dom zou zijn,’ mompelde ik. ‘Trouwens, waarom heb je geld nodig? Je zit gevangen.’

‘Rijkelui drinken kraantjeswater uit flessen,’ zei De Kogelvis. ‘Geld zegt: “Ik ben beter dan jij.” Jij én ik weten dat hebzucht niemand vreemd is.’

De opmerking klonk bits.

Wilde de gedetineerde de discussie ten top drijven? Nee, want hij glimlachte alweer en ook al leek hij nog iets te willen zeggen, hij bedacht zich, slikte zijn woorden in, deponeerde twee klontjes suiker in zijn kopje en nam een voorzichtig slokje.

‘Lekker.’

Lacres pauzeerde even.

Veel gedetineerden, wist ik, vonden het aangenaam om met een buitenstaander een gesprek te voeren en poogden die ervaring zo lang mogelijk te rekken.

Waarom was ik gekomen?

Eigenlijk zou ik hier helemaal niet moeten zijn.

Terwijl ik naar mijn opponent staarde, waren dat de gedachten die me overvielen. Een fractie van een seconde overwoog ik om op te staan en te vertrekken. Ik wou dat ik aan het telefonische verzoek geen gehoor had gegeven.

Mijn nieuwjaarsdag naar de filistijnen.

En waarom? Nieuwsgierigheid.

‘Melissa Artois,’ zei Peter Lacres plotsachteloos.

‘Pardon?’

Terwijl al mijn alarmbellen afgingen, werd me de adem afgesneden.

Lacres had het over een baby wiens vermissing als een donderwolk over Knokke hing. Een half jaar onderzoek en er waren nog een triljoen onbeantwoorde vragen in die zaak. 'WAAR IS MELISSA?' was de voornaamste. Elke krant had die kop minstens een paar keer op de voorpagina gezet.

'De kleine Artois, weet je wel,' herhaalde de gedetineerde, alsof ik mij onverwacht traag van begrip betoonde. 'Ik weet waar je een spoor van dat kind kunt vinden.'

'Oh, ja?' zei ik, serieus van mijn à propos gebracht.

Ik was zo geschrokken dat ik niet eens mijn best deed niet te nieuwsgierig of verbaasd te klinken. Ik viel uit alle luchten tegelijk.

'Waar dan?'

'Kijk op het dak van de strandcabine waar ze voor het laatst gezien werd.'

Een vonkje van hoop ontstak in mij.

'Wat vinden we daar? Van wie heb je dat?'

Over de rand van zijn kopje keek Peter Lacres mij aandachtig aan. Een adertje klopte boven mijn rechteroog. Mijn linkerknie wipte op en neer. Ik moest verdorie op mijn handen gaan zitten om het trillen te onderdrukken.

'Wie heeft jou over Melissa verteld?'

'Cipier!' riep De Kogelvis alleen maar koppig. 'Ik wil terug naar mijn cel. Nu!'

Ten afscheid stak hij zijn hand uit en in een reflex schudde ik die.

'Kijk op het dak van de strandcabine,' zei Lacres nogmaals.

Ik blikte op mijn horloge en zag dat het even over zessen was. Het gesprek had me vermoeid.

Ik belde Rena om te zeggen dat ze mij om zeven uur kon verwachten.

Zo te horen was ze daar niet blij mee.

Hoofdstuk 5

Bij mijn thuiskomst struikelde ik in de gang over de pakjes.

‘Als ik gestrest ben, shop ik,’ zei Rena, wier blik een tel star op de klok gericht bleef.

Vijf over zeven.

‘Ik heb een excuus voor mijn vertraging,’ verdedigde ik me. ‘Lacres had interessante informatie. Een tip in verband met de verdwijning van Melissa Artois.’

Bij het horen van de laatste naam ontspande Rena’s gezicht zich. Ik voelde iets weer op zijn plek vallen in onze relatie. Dat gaf me moed.

‘Geen idee of het relevant was en of De Kogelvis te vertrouwen is. Maar het onderzoek zit op een dood spoor. Ik kan het touw dat Lacres ons toewerpt, niet negeren. Als zijn bewering klopt, is dat het eerste teken dat we zouden vinden.’

‘Leeft Melissa nog?’

‘Afwachten,’ zei ik schouderophalend.

Net als zoveel anderen wist Rena nog precies wat ze aan het doen was toen de vermissing van het kind in het nieuws kwam: ze was met een flexibele borstel van geitenharen de radiatoren aan het afstoffen, tot zelfs de binnenkanten *spiccer* dan *span* waren.

De Lekkerbek was een rustig en gezellig familiestrand ter hoogte van Zeedijk Knokke-Zoute aan de Appelzakstraat. De familie Artois had in de buurt een strandcabine. Richting Zwin, waar de duinen begonnen. Het kindermisje had vrij, de moeder rustte. De vader nam het kind mee naar het strand. Het was lekker weer, maar niet echt warm. Daardoor was er weinig volk. Meneer Artois viel in slaap en toen hij wakker werd, was zijn dochter verdwenen.

Rena had nadien meer over de vermissing vernomen dan

wat ze erover wilde weten. Hetzelfde gold voor vrijwel iedereen die weleens met de media werd geconfronteerd. De bladen hadden vol denkpijpen, speculaties en theorieën gestaan. De pers beet zich dieper in het onderwerp vast dan een haai in een zeehond.

Slechts één iets was zeker: Melissa bleef spoorloos.

‘Sinds half augustus proberen we met man en macht dat meisje terug te vinden,’ zei ik. ‘Agenten, gemeentearbeiders en vrijwilligers zochten vier maanden bij elk getij almaar wanhopiger het strand af. Duikers deden dagenlang voor de kust hun ding. Bij het dreggen werden twee drenkelingen gevonden die door het getij en de vissen onherkenbaar-’

‘Ik hoef dergelijke details niet te horen,’ zei Rena, een afwerende geste makend. ‘En al helemaal niet op nieuwjaarsdag.’

Rena heeft een hart van staal, met daarin een plekje dat week is als room. Ze kan uren naar me luisteren, maar zodra er bij een onderzoek kinderen betrokken zijn, haakt ze af.

‘Wil je een glas wit of rood?’ schakelde ze moeiteloos over. ‘Of heb je liever een cocktail? Wat hapjes erbij? En nadien de kreeft?’

‘Ja, lekker,’ zei ik. ‘Goed.’

‘Maar wat wil je dan?’

‘Doe maar.’

Had de Knokse politie genoeg gedaan, vroeg ik me af tijdens het eten. Ik vond van wel.

Hadden wij onszelf iets te verwijten? Ik vond van niet.

Zodra vader Artois de verdwijning van de kleine Melissa opmerkte, was hij naar huis gelopen om familie en burens op te trommelen. Een tiental mensen had het strand afgezocht. In hun paniek en overijverigheid hadden zij daarbij elk spoor vernietigd dat inspecteurs hadden kunnen opmerken, of speurhonden hadden kunnen volgen.

Was Melissa tot aan de kustlijn gekropen en verdronken? Haar lichaam werd nooit teruggevonden, nergens was het kind aangespoeld. Was zij in een put gesukkeld en bedolven onder het zand? Waar het strandreliëf enigszins afweek, werd gegraven. Vruchteloos.

Even werd gedacht aan ontvoering, maar in dat geval zou er losgeld geëist worden. Toch?

Je hoorde weleens over onvruchtbare echtparen die een baby meenamen en als de hunne opvoedden.

Was dat geen broodjeaapverhaal?

Na het eten namen Rena en ik naast elkaar plaats op de zitbank, ik liet mijn hoofd op haar schouder zakken en Rena aaide over mijn haar.

Als een mist die optrok, ebde de stress uit mij weg. Het was alsof ik een elektrische wagen was waarvan het snoer ingeplugd werd: hij knetterde niet, maar laadde langzaam op.

‘Luk?’ fluisterde Rena. ‘Zorg dat je Melissa terugvindt.’

Dat was het enige.

Typisch Rena.

Zorg dat je Melissa terugvindt.

FEBRUARI

Leesexemplaar

Hoofdstuk 1

Een tip negeren is een van de talloze fouten die een speurder kan maken. Tegelijk is het de fout die het makkelijkst te vermijden is. Waarom zou ik ze dan gemaakt hebben door niet met de aanwijzing van De Kogelvis aan de slag te gaan?

En avant, dus.

Een bitsige wind gierde over Knokke. Water zeek over de badstad als kwam het uit een regendouche.

Op het ochtendnieuws was te horen dat het weer steeds slechter zou worden. Volgens de uitleg die volgde, lag dat aan de opwarming van de aarde. De believers begrepen en geloofden het, de non-believers niet. Elk thema dat eerder neutraal was, raakte gepolariseerd. Het heilige recht om geen mening te hebben of ergens geen interesse in te betonen, was niet meer. Ik raakte er meer van in de war dan de natuur.

Terwijl ik over de hoeveelheid regenval zat te prakkiseren, stak brigadier Athenus zijn hoofd door de deuropening van mijn kantoor en wenste me goeiemorgen.

‘Kom binnen, Stefaan. Ben je nog met die rosse van de fitness?’ opende ik het gesprek, om het niet over het weer te moeten hebben.

‘Nee, ze begon het te serieus te nemen.’

‘Hoe is het dan met je huidige vriendin?’ vroeg ik, want er was altijd weer een andere waar een testosteronbom als hij achteraan ging.

Meer aanmoediging had de dertiger niet nodig om van wal te steken. Ik begreep dat het ook nu zeer de vraag was of deze relatie het volgende seizoen zou halen.

‘Het boeit me niet hoe vaak per uur ze al dan niet wil wippen,’ besloot ik toen het gesprek zwaar de vrouwonvriendelijke kant dreigde op te gaan. ‘We gaan de deur uit. Jij, ik en een laddertje.’

‘Met dit weer?’ vroeg brigadier Athenus met diepe fronsrimpels. ‘In plaats van een hele dag op dat knusse, droge kantoor? Ik ben je nu al dankbaar.’

Als hij beschikbaar was, greep iedere brigade bij regenweer naar de politiewagen met het nieuwste type winterbanden. Ook wij. Dientengevolge rook het in de cockpit vuns en naar natte kleding.

Brigadier Stefaan Athenus en ik waren in de stromende regen vertrokken en het regende nog altijd toen we uitstapten. De wind sneed genadeloos in onze longen. De strakke bries maakte de paraplu's die we meehadden, nutteloos en dus overbodig. Zodra wij de regenschermen openplooiden, dreigden de baleinen stukgetrokken te worden. De weersomstandigheden hadden één voordeel: ze waren van die aard dat fietsers en wandelaars van de dijk werden gehouden, waardoor we ongezien aan de slag konden. Zeker hier, halverwege het Zwin ter hoogte van Lekkerbek, was het uitgestorven.

Terwijl boven ons een op de luchtstroom surfende meeuw arrogant krijsste, plaatste ik het laddertje tegen een witgeschilde cabine.

Het strandhuisje van de familie Artois was een vierkant houten gebouwtje op een betonnen fundering.

Hier in Het Zoute waren de strandhuisjes iets minder talrijk dan elders in de badstad en werden ze niet aansluitend opgesteld. Meestal werden ze gebruikt als omkleedruimte en afgesloten plek voor strandspullen.

Er mocht in Knokke niet in een strandcabine overnacht worden. Een vergunning was precair en duur. Er waren lange wachtlijsten. Elke Knokse familie van betekenis had zo'n houten strandkot of keek er likkebaardend naar uit. Het was een statussymbool voor mensen die een villa hadden, een *dreamcar*, juwelen en kunst.

De strandcabines dienden elk najaar afgebroken te worden